

og een ander
Kerkeleken door
te laten col-
nu eenmaal
te te offeren,
derde extra-
og een voor
wel altijd wel
dienstig deze
piet blijft te
let tweemaal
oor hetzelfde
zou vanzelf
te naar het
overgebracht,
oe dwaas het
en gepresen-
ten van het

leren wordt
ig, dat men
fogen is uit-
uten de vrij-
ool de secte-
beloofde te
ben begroot,
er voor open
niet alleen
igie bedreigt,
derne kamp
die ook voor
eg aanwijzen
dere scholen,
weer tot zijn

Herovorming.
Batavus ver-
it. „De tijd,
met al wat
or de Open-
Ba onder de
an ook geen,
omen is, een
doorgaanden
Batavus zet
de oorzaken
te School de
gen kan. In
gewaren, die
te aangevoerd,
or het gods-
de predi-
dienstond-
zijn niet ver-
Het is minder
ardoor wordt
efhebberij is,
e ander „het
echt op. Maar
achterstelling
laagt Batavus
i, dat van de
hool zoo zel-
goddienstig
de vloek der
goedgezinde
j- over den
En welk een
onderwijzers
noties, op de
r Nederland-
de, die meestal
en waar-
der vernomen
ke deugden“,
lgens de wet
acht Batavus
a. Want het
gden is juist,
oeten voort-
oof mag men
reppen. Op-
gden kan er
aar de wortel
gezien.

De aanklacht
nig genoeg-
lde bezwaren
an orthodoxe
r waar men
lere bezwaren
kens openlijk,
enbare School
o ons volk
is, op welke
terverwanten de
pleiten komt.
te de volgende

voor als het
lat ons gansen
komt dus op
zou vrouwe-
in, aan leders
en;
et als de gods-
en catechi-
heid, daar zij
met leven;
derwijzers, die
hart omgaat,
toemeren in
te wekken van
en.

ons is geregd,
i, thans toe-
kweekplaats
heid, en niet,
de openbare,
in het hoofd-
hope, dat ons
heel de natie

putaten door
sen voor de
meerdere in
et schrijven,
hebben:

en is door alle
aanwegekom-
in Duitschland

Gevolg der omstandigheden en besprekingen is,
dat de Classis Arnhem voor heel het terrein van
operatie de zorg heeft.

Om te kunnen beoordeelen, of en waar in West-
falen eenige kans is, om een Gereformeerde kerk
te institueeren, die, na een tijdlang door de ruste-
kerken in het vaderland gesteund te zijn, op eigen
beenen staan kan en loopen, besloten de Classis
deputaten al hoc broeder ds. G. P. Oberman er
ben te zenden, om er een maand lang te arbeiden.

Van dien arbeid geeft ons broeder het volgende
verslag:

**VERSLAG van den arbeid onder de Nederlanders
te Essen, Bochum, Herne en Wattenscheid, door
Ds. G. P. Oberman, in de maand Maart 1909.**

Aan de deputaten der Classis Arnhem ter
behoefte van de geestelijke en welde-
belangen der Nederlanders in de Rijnprovincie
en Westfalen.

Geleefde Broeders!

De arbeid onder de Hollanders in Essen, Bochum,
Herne en Wattenscheid mocht onder den zegen des
Heeren deze maand en vaster van aanvang nemen.
Het aanvaankelijke doel mocht worden bereikt.

Aan de deputaten der Classis Arnhem ter
behoefte van de geestelijke en welde-
belangen der Nederlanders in de Rijnprovincie
en Westfalen.

Geleefde Broeders!

De arbeid onder de Hollanders in Essen, Bochum,
Herne en Wattenscheid mocht onder den zegen des
Heeren deze maand en vaster van aanvang nemen.
Het aanvaankelijke doel mocht worden bereikt.

Aan de deputaten der Classis Arnhem ter
behoefte van de geestelijke en welde-
belangen der Nederlanders in de Rijnprovincie
en Westfalen.

Geleefde Broeders!

De arbeid onder de Hollanders in Essen, Bochum,
Herne en Wattenscheid mocht onder den zegen des
Heeren deze maand en vaster van aanvang nemen.
Het aanvaankelijke doel mocht worden bereikt.

Aan de deputaten der Classis Arnhem ter
behoefte van de geestelijke en welde-
belangen der Nederlanders in de Rijnprovincie
en Westfalen.

Geleefde Broeders!

De arbeid onder de Hollanders in Essen, Bochum,
Herne en Wattenscheid mocht onder den zegen des
Heeren deze maand en vaster van aanvang nemen.
Het aanvaankelijke doel mocht worden bereikt.

Aan de deputaten der Classis Arnhem ter
behoefte van de geestelijke en welde-
belangen der Nederlanders in de Rijnprovincie
en Westfalen.

plukhaart niet alleen den Duitschen „Michels“,
maar ook en vooral niet minder den Auslander.
Het jonge ongewende volkje, dat meer bij zoon
kunnen dragen, doet dat nog niet, en verwisselt
meer dan eens in 't jaar van arbeid en plaats.

Door huisbezoek hebben wij getracht de Neder-
landers meer tot elkander te brengen, want het
is treurig om op te merken hoe zij daar vervreemd
van elkander leven. Op onze onderscheidene verga-
deringen is gebleken, dat zonen van hetzelfde land,
langer dan 5 jaar in dezelfde plaats verkeerd,
elkander niet eens kenden. Verschillende oorzaken
werken daartoe mede. Doch onder 't Heeren zegen
is het toch mogen gelukken op alle vijf plaatsen
vereenigingen op te richten, waardoor zij meer tot
elkaar worden gebracht. De aangesloten betuigen
meer dan eens hierover hun blijdschap. Er kwam
reeds een andere geest, een ander geestelijk leven.

De besturen der vereenigingen stellen zich in 't
vervolg ook voor, om op nieuw aangekomen Neder-
landers te laten en hun met raad en voorlichting
bij te staan. Iodien nu maar elke kerkraad in
Nederland zoo vriendelijk wil zijn, aan de secreta-
riessen der vereenigingen kennis te geven als er
iemand uit hun gemeente naar deze plaatsen ver-
trekt. Desulken worden dan steeds opgevoerd en
zullen steeds broederlijke liefde ontmoeten.

De vereenigingen zijn:
1. te Essen, 117 leden, mannen en vrouwen;
secretaris: R. Boomsma, Silberstrasse 10, voorzitter:
Anne Fortuin, Buschstrasse 38.
2. te Bochum, 50 leden, mannen en vrouwen;
secretaris: Johannes Eshuis, Kurfürstenstrasse 31
(Eckel), voorzitter: Wieger de Hoop, Biemker-
strasse 40.
3. te Wattenscheid, 47 leden, mannen en vrou-
wen; secretaris: Cornelis van de Beek, Sommer-
de 43, voorzitter: Lehter Huijter, Hochstrasse 4.
4. te Herne 32 leden, mannen en vrouwen;
secretaris: A. Wieggers, Wittenstrasse 111, voor-
zitter: A. Gellert, Lohmstrasse 69.
Bij het oprichten van elke vereeniging ging een
bijbellesing vooraf en werd doel en grondslag uit-
gezeerd.

En hierna, broeders, men ik u een kort ver-
slag van mijn arbeid, in uwe opdracht vervuld, te
mogen aanbieden.

U in het verder regelen en behartigen der zede-
lijke en geestelijke belangen onder Nederlanders
stamgenooten in de Rijnprovincie en Westfalen de
leiding des Heiligen Geestes toebiddende, heb ik
de eer te zijn, onder dankzegging voor het in
mij gestelde vertrouwen voor deen gewichtigen
arbeid.

Uw medebroeder in Christo,
Ds. G. P. OBERMAN.

LUNTEREN, 5 April 1909.

Wij meenen uit dit rapport te mogen opmaken
— wat ook op andere wijze duidelijk ons is ge-
bleken — dat de ds. Oberman met groeten ijver
heeft gearbeid niet alleen, maar dat zijn takvol
optreden ginds ten eerste is gewaardeerd, — en dat
met kracht dit werk dient voortgezet; — en dat
de hulpe der kerken in ons Vaderland nog niet
kan worden gemist.

Wij twijfelen niet, of kerken die dusver niet
steunden, zullen na lezing van dit verslag besluiten
steun te gaan bieden; — en kerken, die ophielden
geld te zenden, zullen weer overtuigd worden dat
ten terugtrekken van de hand nog niet gewenscht
is.

Garne zouden deputaten broeder ds. Oberman
nog een maand derwaarts zenden, om dan te be-
oordeelen of de uitnoodiging van een predikant door
der kerken in de Classis Arnhem noodzakelijk
en mogelijk is. Particulieren willen zeker wel meer
dan tot dusver, een handje helpen.

Wij vertrouwen, dat de kerkelijke bladen, welke
dit verslag willen openemen, gaarne hun krachten
steun zullen aanwenden en de aandacht der lezers
op dezen arbeid willen vestigen, en tot medede-
lzaamheid opwekken.

De deputaten al hoc der Classis Arnhem,
Ds. C. L. F. VAN SCHELVEN,
Voorzitter penningm.
Ds. W. H. RENKEMA, Secretaris.
Ds. H. HOEKSTRA.

Wageningen,
Renkema,
Arnhem,
April 1909.

Veel tot aanbeveling van dezen arbeid
te zeggen, dunkt ons overbodig te zijn.

Onze Gereformeerde landslieden, die nood-
gedwongen in Duitschland naar een beter
betalenden werkkring zoeken, mogen geeste-
lijk niet aan hun lot worden overgelaten.
In het land der vreemdelingschapen
hebben ze dubbel behoefte aan een woord
van geestelijke opwekking en vertroosting.

Het moet daarom wel zeer gewaardeerd
dat de Classis Arnhem deze taak op zich
nam en dusver op zoo uitnemende wijze
vervulde.

Maar steun van de andere Kerken is
daarbij niet alleen gewenscht, maar zedelijk
verplicht.

Mogen de Kerken ook in de andere clas-
ses en provincies haar roeping gevoelen en
door financiële hulp den arbeid der Arnhem-
sche broeders gemakkelijker maken.

Voor Kootwijks Scholen.

Het bestuur neemt de vrijheid de vrienden
van het Christelijk onderwijs op de behoefte,
die onze scholen aan steun hebben, te wijzen.
Vooral in dezen tijd zijn de zorgen zwaar en
groot.

De school te Kootwijkerbroek telt nu reeds
184 leerlingen, zodat met den bouw van een
vierde lokaal niet langer kan gewacht.

Aan onze beide scholen zijn, behalve de beide
hoofdonderwijzers, verbonden een onderwijzer
en drie onderwijzeressen. Steeds moet voor de
salarijs geld geleend en dus is steun zeer
gewenscht.

Namens het Bestuur:
Ds. J. H. HOUTZAGERS, Voorz.
D. HULLEMAN, Secretaris.

Teeztafel.

1. JOH. QUANDT, Pastor in BREMEN, *Herz
Gott, Dich loben wir!* — Gustav Schloetmann's
Verlagsbuchhandlung (Gustav Fick) Hamburg
1908.

De Deutsche predikant JOH. QUANDT, vroeger
werkzaam in DEN HAAG, thans als opvolger van
OTTO FUNK, in BREMEN, biedt ons hier een
„Andachtsbuch“. Hiertoe opgevoerd door zijn,
inmiddels overleden, vrouw, opende hij in den
zomer van 1907 in het Bremer Kerkeblad een
reeks artikelen over oude Deutsche kerklieders.

Zoals het dan pleegt te gaan met dergelijke
artikelen in de kerkelijke pers, werd ook door
de lezers van het Bremer Kerkeblad een afson-
derlijke uitgave dezer artikelen begeerd, en de
schrijver heeft toen aan dat verlangen voldaan.

Ten getale van 52, gedrukt naar het in Duitsch-
land vrij streng vastgehouden kerkelijk jaar, zijn
QUANDT's artikelen nu in een, met het oogpunt
van boekdrukunst keurig uitgevoerd, bundeltje
mangerat.

Het zijn stichtelijke overdenkingen naar aan-
leiding van 52 geestelijke liederen. Als het ware
variëties op bekende melodien. De opschriften
dezer liederen toch vormen bij iedere meditatie
het „Leitmotiv“, terwijl bovendien, tot beter
verstand van het lied zelf, een en ander omtrent
zijn dichter wordt medegedeeld. Zoo b.v. bij
het ook ten orent bekende: *Ach bleib mit
deinem Gnade!* een en ander omtrent JOH. A.
STROMMANN, den tijdgeest van PAUL GERHARDT,
en KONING GUSTAF ADOLF.

Ik kan dit boekje aan wie Duitsch lezen,
hartelijk aanbevelen.

En dat niet alleen wil het de kennis verrijkt
van Duitschland's geestelijke liederenschat, maar
ook en vooral omdat de inhoud positief christe-
lijk en in den waren zin „stichtelijk“, dat is,
„opbouwend“ is. Ik ben het goed eens met Dr.
SCHMIDT uit Keulen, die er over schrijft, zegt:
„wie in den morgen een van deze korte
overdenkingen, waarin de lof van Gods Genade
in Jesus Christus ook voor ware tijden door-
alinkt, gelezen en gehoord heeft, hem klinkt
ruik een lied zeker heel den dag nog in zijn
ziel na.“ Waar dan nog bij komt, dat even als
de opzet dezer overdenkingen van zekere
oorspronkelijkheid getuigt, haar inhoud niet
alleen vele goede, maar ook enkele nieuwe ge-
dachten brengt.

En ook dat nieuwe is dan goed.
2. Mr. G. T. J. de JONCK. Rechter te Am-
sterdam. *Bewijs van goed zedelijk gedrag.*
Met dit boekje dat, als een incubator, zonder
naam van den drukker en zonder jaartal ver-
scheen, kom ik uit de stichtelijke literatuur tot
wat ik zou willen noemen die over strafrecht
en sociale ethiek. Het is toch een practisch
uitgebreid aan het Nederlandsch Genootschap
tot zedelijke verbetering der gevangenen. In
een, ten vorigen jare genoodigd, vergadering van
dat Genootschap is geweten op de moeilijkheden,
waarmede de ontlasten gevangene heeft te wor-
sten en weder een eerlijk stuk brood te ver-
dien, en hoe zelfs de Overheid, door haar
afwijke van het „bewijs van goed en zedelijk
gedrag“, er toe meewerkt hem dien strijd moeilijk
te maken.

Hoe de gevangene tegen dien strijd opstelt,
blijkt uit de mededeeling van den celbewoer,
dat hij van hem vernemen:

„Mijn toestand is overigens nog al desiglijk,
doch ik denk steeds aan den dag, dat ik dit
huis zal verlaten, want dan begint dan mijn
eigenlijke straf.“ Dan zit ik geen werk kunnen
krijgen. Dan zullen mijn kinderen niet te eten
hebben en tot aan mijn dood zal ik gehand-
werkt zijn in de oogen van den werkgever.“ (p. 8.)

Overtuigd, en naar het ook mij voorkomt
terecht, dat hier „iets geregt wordt, hetwelk
niet in harmonie kan zijn met humaniteit en
Christelijke liefde, dat hier iets detoneert tegen
de beginselen van recht en billijkheid“, besloot
het Genootschap de zaak van het door de
Overheid afgegeven „Bewijs“ aan een nadere
bespreking te onderwerpen, doch vooraf aan
Mr. de JONCK een praeservies te vragen.

In dit praeservies wordt de zaak, gelijk te
verwachten was, op wetenschappelijke maar
toch populaire wijze in een achttal hoofdstukken
behandeld.

In het althoofdstuk van Mr. de JONCK zijn
gedachten in eenige stellingen aldus sam. De
methode, welke tegenwoordig bij de afgifte der
bewijzen van goed zedelijk gedrag gevolgd wordt,
is verouderd. Algemeen afschaffing van deze
bewijzen is niet gewenscht. Met het oog op de
belangen van het verkeer, somede te bevoor-
ring van de zedelijke kracht van den ex-mu-
dijder, is het gewenscht deze zaak van Over-
heidswege aan te pakken en te regelen, door af-
gifte van een speciaal extract uit het strafrecht
voor civielrechtelijke en sociale doeleinden.

Op dit extract moeten dan niet voorkomen von-
nissen van geringe beteekenis, die bij beoor-
deling van 't maatschappelijk van geen invloed
kunnen zijn; vonnissen, welke gevolgd zijn door
een langdurig tijdperk, waarin geen nieuwe ver-
oordeeling voorviel; en evenmin vonnissen waar-
omtrent het bevoegd gezag heeft geoordeeld, dat
dij te niet gedaan zijn door een notoir goed
levensgedrag. Eindelijk, dat dit bevoegd gezag
moet worden uitgeoefend door speciaal daarvoor
aangestelde Raden (waarin ook leken zitting
nemen), onder goedkeuring van de rechterlijke
macht; en, dat dit alles bij een afzonderlijk wetje
moet geregeld.

Het Genootschap bovengenoemd heeft goed
gegaan, dit praeservies van Rechter ds. JONCK
ook in breeden kring te verspreiden.

Zoo is er kans, dat ten opzichte van deze
zaak ook onder het groote publiek een opinie
gecreëerd wordt.

3. C. BROUWER Pz. *Johannes Calvin.* Man-
nen en Vrouwen van Beteekenis. No. 2. Rot-
terdam. J. M. Bredé.

Wie onder ons schrijft nu eens een dergelijk
boekje in het Hollandsch tegen 10 Juli?

Maar dan met overvloedige instemming ook
met CALVIN's leer van de Voorbeschikking,
want in die leer zit de kracht van het Calvi-
nisme.

Dit schreef ik in de Leestafel van 18 April
naar aanleiding van OMMINGEN's *Johannes
Calvin*, en de heer C. BROUWER Pz. van
OUDERKERK A/D IJSEL, die daar geen gras over
het groeien, rond mij zijn geschreef: over CALVIN.
Het is No. 2 — No. 1 gaat over MAARTEN
LUTHER — van die serie: *Mannen en Vrouwen
van betekenis* welke de heer BREDÉ te ROT-
TERDAM sedert 1902 uitgeeft. Een serie boeken
waarin de denigere bedoeling het leven en
de arbeid van groot: mannen en vrouwen
uit het verleden „historisch trouw“, beknopt-
volledig, interessant-levendig“ moet worden voor-
gesteld. Een serie, bestemd voor de hoogste
klassen der Zondagschool en der lagere Christe-
lijke school.

Het wil mij voorkomen, dat de ijverige Rot-
terdamse uitgever, door aan den heer BROUWER
de bearbeiding van het Calvin-boekje opte-
dragen, daar zijn doel mee heeft bereikt.

Wat den inhoud betreft, kan dit werkje de
vergelijking met OMMINGEN's *Calvin* dan ook
doetstaan en in uitdrukkingen als op p. 151:
„De soevereiniteit Gods, d. i. de vrijmacht des
Heeren, werd de grondtoon van zijn (CALVIN's)
sieleleven, de basis van zijn wetenschappelijke
aard“ — komt overvloedig instemming met de
grondgedachte van het Calvinisme uit.

Wat er ook in voorkomt is enthousiasme voor
den arbeid van Dr. KUYPER. Maar hoe sympa-
tisch dit enthousiasme mij ook is, toch acht ik,
tegen den slozin: „de zed van het Calvinisme
is verplaatst van Kaunibakstraat te Genève naar
de Prins Hendriklaan te Amsterdam“ — een zin,
ontleend aan wat de schrijver eens hoorde van
een predikant, die Gervé's bezocht had, — ook
Dr. KUYPER zelf nog een andere bedenking zal
hebben dat, dat hij nu niet meer woont
op de Prins Hendriklaan te Amsterdam.

Zoolang er niets beters verschijnt, kan ik dit
boekje, als leestave op 10 Juli aan de kinderen
van onze Zondagscholen en lagere scholen,
wel aanbevelen.

Het niet er prettig uit en het kost maar twee
dubbeltjes.

Officiële Berichten.

Classe Woorden.

De Kerken in de classe Woorden, welke een
jaarlijkse bijdrage geven voor den arbeid in
Rijnprovincie, worden bevestigd verzocht hunne
bijdrage voor dit jaar de afgevaardigden te willen
medegeven naar de aanstaande classicale verga-
dering.

Kerken die nog niet voor dezen arbeid
bijdragen, wordt dit werk ten zeerste aanbevolen.
Deputaat der classe Woorden voor den arbeid
in Rijnprovincie is: Joh. van Vliet Wz.

Particuliere Synode van Zeeland.

De vergadering der Particuliere Synode van
de Geref. Kerken in Zeeland zal D.V. gehouden
worden te Goes op Dinsdag 8 Juni a.s. Punten
voor het agendum en opgave van de namen
der afgevaardigden gelieve men in te zenden
voor 18 Mei aan den eerstondergetekende.

Namens de Geref. Kerk te Goes:
Ds. R. J. v. d. VERN, *procur.*
C. ORANJE Lz, *scriba.*

Part. Synode van N-Brab. en Limburg.

De Particuliere Synode van N. Brabant en
Limburg zal D.V. 9 Juni a.s. te Almkerk worden
gehouden.

Opgave van punten voor het agendum en
namen van Deputaten en hunne adressen vóór
18 Mei te zenden aan den eerst ondergetekende.

Namens den raad van de
roepende Kerk Almkerk:
W. BOSCH, *procur.*
P. H. ROMBOUT, *scriba.*

Almkerk, 26 April 1909.

AXEL. Zondag 25 April nam onze geliefde
leeraar, Dr. R. v. d. Kamp, afscheid van zijne
gemeente, naar aanleiding van vers 8 en 9 uit
den Algemeenen Zondbrief van den Apostel
Johannes.

De opgekomen schare, zoo van hier als van
elders, was getuige, dat leeraar en gemeente seer
nauw aan elkander verbonden waren en het
scheiden smartelijk viel.

Namens den Kerkeraad en gemeente dankte
broeder Harink den afscheidende leeraar voor
al den arbeid hier tien jaren lang verricht,
wenschte hem toe des Heeren zegen in zijne
nieuwe gemeente, en verzocht, Z. B. w. toe te
zingen Psalm 121: 4.

Na afloop der goddienstverering was de
belangstelling seer groot om den afscheidende
leeraar nog eenmaal de hand te drukken.

De wensch en bede is, dat hij in Sliedrecht
deselnde liefde en achting moge genieten als
in Axel.

Tevens, dat God de Heere de ledige plaats
spoedig moge vervullen, door den beroepen
leeraar, Dr. Schouten, van Bilsen, vrijmoedigheid
te geven, de roeping op te volgen.

Namens den Kerkeraad der
Geref. Kerk van Axel B:
A. DE RIJTER, *scriba.*

Agendum voor de vergadering van
de Geref. Kerken in de classis
Gouda, te houden D.V. op Dins-
dag 4 Mei 1909, aanvang voor
middag 9 uur, in de Noord-
kerk aan de Tuinmarkt te Gouda.

1. Opening namens de roepende Kerk.
2. Onderszoek der credentia's.
3. Aanwijzing van de moderamen. (Piaesces
Ds. A. van Dijk).
4. Lezing en vaststelling der notulen.
5. Ingekomen stukken.
6. Behandeling van instructiën en voorstellen.
7. Approbatie van het beroep van Ds. J. L.
Jaspers naar de kerk van Lekkerkerk. II.
Voorstel van Gouda: „De classe besluite, om
op den Zondag volgende op den dag van de
herdenking van den geboortedag van Calvijn,
in alle Kerken in den morgendienst een bid-
stond te houden, en om hieraan een zoo algemeen
mogelijk karakter te geven door dit voorstel
door te zenden naar de Particuliere Synode.
Mocht echter de classis „a. Gravenhage met een
voorstel in deze komen, dan vervalt het voorstel
van de Kerk van Gouda“. III. Voorstel van
Waddingsveen: „De classe overweeg de moge-
lijkheid, om te komen tot de stichting van een
fonds of de oprichting aan een bank waarvoor
kerkbouw of anderszins voor de kerken
kapitaal kan verkregen worden“.

7. Benoeming van vier kerkvisitatoren met
twee secund.

8. Afschaffing naar de Part. Synode.
9. Financiële zaken. Inning van de collecten
voor de Theol. Fac. der V. U. en voor de kas
voor hulpbehoevende Kerken.
10. Rekening en verantwoording van deputaten
voor de hulpbehoevende Kerken.
11. Indiening der aanvragen om bijdragen uit
de kas van hulpbehoevende Kerken.
12. Verslag van deputaten voor de emeritus kas.
(Zie art. 8 der Classicale Regeling).
13. Regeling der vacature beurten.
14. Rapport van deputaten voor de Zending.
15. Rondvraag naar art. 41 K. O.
16. Aanwijzing van de roepende Kerk voor
de volgende vergadering.
17. Toepassing (zoo noodig) van art. 43 K. O.
18. Lezing der korte notulen.
19. Sluiting der vergadering.

Namens den Raad der roepende Kerk
van Schoonhoven B.:
J. J. STILHART, *procur.*
H. HOOGKAA, *scriba.*

Men verzoekt ons mede te deelen, dat het
adres van den Kerkeraad te Maarsseveld
voortaan is bij B. J. Gebhard, aldaar.

Buitenland

N.-Amerika. De *Times* over den
toestand der Chr. kerken in Amerika.
San-Francisco.

In de *Times*, het voornaamste dagblad van
Engeland, vond men deze dagen een belangrijk
artikel over den toestand der Christelijke kerken
in de nieuwe wereld. Schoon de kerken aldaar
met veel tegenstand hebben te worstelen, daar
wellicht nergens ter wereld met zooveel hart-
tocht getuigd wordt naar geld, en de politieke
corruptie en democratische daar groter schijnt
dan elders, toch moet geconstateerd, dat in de
laatste 18 jaar het aantal leden der verschil-
lende kerkelijke lichamen van ruim 30 miljoen
op ruim 34 miljoen gekomen is. Meer dan
60 procent vermeerdering dus, terwijl de bevol-
king niet in die mate toenam. Het aantal leden
der Roomsche kerk is in 18 jaar verdubbeld;
hetgeen is toe te schrijven aan het feit dat de

meeste landverhuizers uit Roomsche landen af-
komstig zijn. De leden der Protestantische
kerken namen 51 procent toe. De Unitarische
gemeenschappen nemen gaandeweg in ledental
af. Dit zal wel zoo zijn. Doch wij meenen,
dat Unitarische denkbeelden in vele kerken
veldwinnen. Op den duur moet dit ontbin-
den en verwoestend werken.

Trent is de tekening, die de Baptistische
predikant Dr. Burlingame van den toestand van
San Francisco geeft. Van ondsder is deze stad
een tabuis geweest voor spelers, hoeren, liber-
tijnen en dronkaards. De aardbeving deed vele
kerkgebouwen verdwijnen. Zestig jaar lang vond
men er op honderd inwoners een gelegenheid
tot gebruik van sterke drank. Er is geen
Zondagswet. Het tooneel vooral werkt demo-
raliserend op de bevolking. De Protestantische
kerken namen in de 18 jaar die aan de jongste
katastrofe voorafgingen, niet toe. Op de
500,000 niet-Roomsche inwoners, zijn slechts
16,000 leden enker Protestantische kerk. De
Roomsche bevolking telt er 200,000 zielen.
Toch zijn er tekenen die betere dingen voor-
spellen. De Protestantische kerken bloeien op,
al lijden zij doordat velen den band met hunne
kerk verbreken. Zij werken saam, en als vrucht
daarvan werd verkregen dat de herbergen in
een der voorsteden, Berkeley, verdwenen. Uit
de genabuurde streken Oakland en Alameda
wordt in San Francisco ijverig geëvangeliëerd.

Gemengd Nieuws.

Opwekking in China en Korea. Dr. Walter
Phillips, een zeer bekend predikant der Presby-
terianische kerk, schrijft omtrent eenige goede
opwekking die in Mantsjoerie, vooral in de steden
Liaoyang, Moelden, Niewchwang, Kwangning,
Chinchow en andere plaatsen van China, plaats
had: „Het is zeker de grootste geestelijke beweging
waaraan ooit in de zending van China melding
gemaakt is. De opwekking is gekomen, en de
mannen en vrouwen die dagen lang in de versla-
genheid hun geestes lagen, hebben een kennis
van hunne ellendigheid gekregen, die door niets kan
weggenomen worden. De kerken in Mantsjoerie
hebben weder een geweten. Reeds lang bestond de
gewoonte, om bij het begin van het Chinese
nieuw jaar afzonderlijke vergaderingen te houden
tot bevordering en tot diepere inleiding in de
dingen van het geestelijke leven. Voor het leiden
van deze vergaderingen, die in Moelden en Liaoyang
plaats zouden hebben, werd de evangelist
Goforth van de Canada missie te Honsa afgevaardig-
d. Ter zelfder tijd werden twee evangelisten
naar Korea gezonden, om aldaar op de hoogte
te komen van de opwekkingvergaaderingen, van
welke wij in Mantsjoerie gehoord hadden; en
moesten onder anderen de schouders op over deze
beweging, met het oog op het onbetrouwbare ka-
rakter der Koreanen. Maar de deputatie kwam
terug met vernieuwde kracht en energie. De ge-
woone vergaderingen werden gehouden, en tot ver-
bazing van de menschen brak men uit in belij-
denis van zonden, geboden, tranen en geweende,
in Korea de aandacht der christelijke wereld ge-
trokken had. Ook de evangelist Goforth was in
Korea geweest en dus kwam in sekoren in de
opwekking uit het verachte land Korea tot ons over.“

De hertogin Wera van Württemberg heeft in de
sluiterik te Stuttgart bijleijden des geloofs afgelegd
en daarmede openlijk betuigd dat zij tot de Evan-
gelische kerk was overgegaan. Deze vorstin werd
in 1854 als Russische grootvorstin geboren. In
1874 trouwde zij met Hertog Eugenius, die na een
huwelijk van drie jaar stierf. Zij is een edele,
christelijke vrouw, die in Stuttgart veel goed doet
en nog onlangs moedig positie nam tegen het
onbeschaamde drijven van den bond tot bescher-
ming der moeders, die in den grond der zaak
alleen er voor opkomt, dat ongewensde moeders
deselnde eer zullen ontvangen als gekwade. In de
drie jaren van haar huwelijksleven had zij haren
man drie kinderen, waaronder tweelingen, gesche-
ken, twee prinsessen en een prins. De jeugdige prins
volgde zijn vader weldra in het graf, en de twee
prinsessen zijn door de Salische wet van de erfop-
volging uitgesloten. Reeds lang had de vorstin
veel sympathie voor de Evangelische kerk en
haaren arbeid betoond, zodat haar overgang uit
overtuiging